

Redacțiunea, Administrațiunea,  
și Tipografia.  
Brașov, piața mare Nr. 30.  
Borisori nefrancate nu se  
primesc. — Manuscrise nu se  
reținut.  
INSERATE se primesc la Admi-  
nistrațiunea în Brașov și la ur-  
mătoarele Birouri de anunțuri:  
în Viena: M. Dukas, Henschel  
Schulz, Rudolf Moss, A. Oppel  
Nachfolger; Anton Oppel, J.  
Dumreicher; în Budapesta: A. V.  
Goldberger, Ekestein Bernat; în  
București: Agence Haas, Suc-  
cursale de România; în Ham-  
burg: Karoly & Liemann.  
Prețul inserțiilor: o seriă  
garmond pe o coloană 6 or. și  
30 or. timbru pentru o publi-  
care. Publicări mai dese după  
tarifă și învoială.  
Reclame pe pagina a 3-a o  
seriă 10 or. sau 80 bani.

# GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta” iese în ziua-care di.  
Abonamente pentru Austro-Ungaria:  
Pe un an 12 fl., pe șase luni  
6 fl., pe trei luni 3 fl.  
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.  
Pentru România și străinătate:  
Pe un an 40 franci, pe șase  
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.  
N-rii de Duminică 8 franci.  
Se primumără la toate oficiile  
poștale din țară și din afară  
și la ad. colectori.  
Abonamentul pentru Brașov  
a administrațiunea, piața mare,  
Târgul Inului Nr. 30 etajul I:  
pe un an 10 fl., pe șase  
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.  
On dusul în casă: Pe un an  
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni  
3 fl. Ună exemplar 6 or. v. a.  
sau 15 bani. Atât abonamen-  
tele cât și inserțiile sunt  
a se plăti înainte.

Nr. 32.

Brașov, Sâmbătă, 11 (23) Februarie

1895.

## „Reputațiunea Ungariei”.

Brașov, 10 Februarie v. 1895.

Sub acest titlu vedem publicată în oficiosa „Revue d'Orient” din Pesta un articol, ce l'a adresat d-lu S. de Heredia, fost ministru al lucrărilor publice în Franța, și diarului „Pesti Naplo” la finele lunii lui Ianuarie.

P'acest politic francez le-a succedat Ungurilor a-lu câștiga pentru repararea reputațiunii lor atât de sdruncinate în opiniunea publică europeană și a Franciei în deosebi.

În ce mod vor fi isbiti cei dela diarul firmei „Haas & Deutsch” și 'lu facă amic, nu putem ști. Ceea ce știm este însă, că d-lu Heredia stă între bărbații politici ai Franciei tot așa de izolat cu părerile sale despre pretinsele merite ale Ungurilor „pentru libertatea și independența popoarelor” și despre pretinsele aspirațiuni democratice ale partidei liberale maghiare, cât de izolat stă acel diar parisiian, despre care dicea d-lu V. A. Urechia mai d'ună în Senat, că numai așa a putut fi câștigat de generalul Turr pentru cauza maghiară, că acesta a cumpărat cea mai mare parte din acțiunile, pe cari este tondat.

E mișcătoru a ceti în articolul, despre care vorbim, că generația tineră maghiară și-a îndreptat privirea, ca și cea franceză spre viitor, că este p'etrunsă de spiritul nou, că piedecile ce i-se punu nu o oprescu în calea sa și că „este adevărata fiică a marelui Revoluțiunii franceze”.

Ce puțin cunosctoru de raporturile reale din Ungaria este d-lu de Heredia, decă îi crede pe șovinistii maghiari de ați fi adevărați ai Revoluției franceze!... Cât de puțină idee are el de fazele dezvoltării așa d'isului liberalism în Ungaria, precum și de motorul acțiunii

nei celei mai noue de reformă bisericească!

Elu vede în Wekerle, Banffy, Szilagy, cărora le aduce cele mai măgulitoare laude, totu nisce eroi ai democrației, cari lucră la opera comună de „emancipațiune și de fraternitate universală” și n'a cetit nioi măcaru ceea ce a scrisu diarul „Temps” asupra dominațiunii exclusive de rassă maghiare cu aplica rea teoriei statului unitar.

Atâta însă simte d-lu de Heredia, că luptele provocate prin idea de stat maghiar unitar nascu dificultăți, ce preocupă multu pe Unguri.

„Campania purtată de liga dacoromână din Bucuresci — dice el — v'emoționează. V'emeți de efectul produsu prin aceste atacuri necurmte, v'ingrijesce resentimentul lor asupra opiniunii europene și v'întrebați, ce p'ote să gândească democrația franceză despre aceste plângeri pasionate”.

Eată cum vr'e să liniștescă d-lu de Heredia consciința adencu turburată a șovinistilor unguři:

„Revindicațiunile române, aruncate neincetat în cele patru unghuri ale Europei — aduce el — ne lasă absolutu indiferenți. Știm ce respectu arată guvernul vostru pentru libertățile individuale ale naționalităților v'ostre diverse. D-lu Wekerle și d. Szilagy, au făcutu la diferite ocașuni declarațiuni precise și au datu cifre neresturnabile asupra acestui punctu, ca asupra tuturor punctelor, ce interesază bunul vostru rnume”. (sic!)

Amicul celor dela „Pesti Naplo” a aflatu o nouă și bizară formulă de a lua în apărare opresiunea maghiară, vorbind de „libertățile individuale ale naționalităților”.

Înțelege el aici libertatea de a deveni cetățeni maghiari, asimilându-se rassei maghiare? Se vede însă că însuși nu atribue memora-

telor declarațiuni „precise” ale lui Wekerle și Szilagy prea mare putere de liniștire a consciinței lor agitate, de aceea aduce:

„Unde sunt de-altmintrelea protestările, la cari mereu face alusiune Liga din Bucuresci? Românii din Transilvania se gândeșcu ore seriosu la un pasu mare decisivu de ruptură? Noi așteptăm apelurile lor la simpatiile franceze, manifestele lor naționale atât de desu anunțate. Nu vedem însă venindu nimicu, și suntem obligați de a recunoșce, că totă acesta mică agitațiune, condusă de o mică cetă de politiciani, amoresați de resurecțiunile prehistorice, nu este decătu o agitațiune la suprafață, fără de urmări și fără de interesu”.

„Resurecțiunii prehistorice” numesce d-lu de Heredia revindicațiile basate pe realitatea naturală, fundamentală, universală, nedestructibilă a rassei, de care vorbea cu atâta cunoscință de cauză marele diar francez.

Și fiindcă nu vede Transilvania în flacări, nu vrea să credă în serioșitatea luptei dintre Români și Maghiari.

Dér nu observă acestu prieten al șovinismului maghiar cel cu mască liberală, cum se desavuază însuși pe sine prin aceea, că 'și dă atâta silință de-a liniși pe Unguri, tocmai, pentru-că ei, după el, dau atâta importanță acestei lupte, și se 'ngrozescu de efectul, ce 'lu p'ote produce ea asupra opiniunii europene?

Din norocire democrația franceză încă n'a ajunsu la halul acela, ca să se entusiasmeze de respectul, cel profesat guvernul maghiar pentru „libertățile individuale ale naționalităților”.

## Preoțimea și reformele bisericesci-politice în Ungaria.

Sub acestu titlu diarul vienese „Parlamentär”, în numărul său dela

20 l. c., scrie unu articolu interesant din care estragemu următoarele:

Din incidentul alegerilor recente se ridică din tôte părțile unu strigăt de indignare pentru abuzurile, ce s'au comis cu acea ocașune, apostrofându-se mai alesu imprejurarea, că gendarmeria pusese mâna și pe preoți pentru de a-i depărta din locurile, unde se făceau alegerile. Fia-care știe, că la alegeri în Ungaria sunt la ordinea zilei tôte neregulațiile posibile, însă noi acuma nu vom să vorbim despre acestea, ci despre faptul, că ore așa numiții preoți sunt ei adevărați preoți?

Scopul final al guvernului maghiar este: *magyar állami eszme* („idei de stat maghiar”) adică *crearea unei Maghiarii noue genetice unitare din Ungaria vechiă constituțională*. Începutul acestei clădiri s'a făcutu prin introducerea limbei maghiare în locul celei latine în oficii, adică prin ridicarea limbei maghiare la limbă diplomatică. Ca unu eflucsu al acestei schimbări, au fost și numirile „*magyarok Istene*” în locul maghiarului „*Hadur*” și „*magyar vallás*”, cărora însă la începutu nu li-s'a datu deosebitu importanță. Cu timpul însă limba maghiară nu rămase între marginele, ce le ocupase mai înainte limba latină, ci conform lui „*magyar állam eszme*”, se vîr în tôte unghetele vieții publice și scose din usu limbile celorlalte popore. *Faptul acesta a fostu cauza nemulțumirilor din care, în decursul timpului, se nascu cestiunea naționalităților*.

Preoțimea romano-catolică și luterană, în această cestiune culturală de forțe mare însemnătate, nu numai întorse spatele poporului, ci — ne mai aușitu — *sprijini pe guvernul contra aceluia*, și unde guvernul nu avea mijloce de opresiune, creă în cercurile sale proprii statute în *contra fraților săi în Christos*. Nu este lipsă de dovești, că astăzi în Ungaria, atâtu în biserica romano-catolică, cât și în cea luterană, *nu este unu singuru episcopu, care se fi luat în apărare limba poporului și care se nu fi sprijinitu maghiarizarea*. Nu este deci mirare, că clerul de jos, urmându pe superiorii săi, numără aprupe 90 procente de *reneați*,

## FOILETONULU „GAZ. TRANS.”

(Reproducerea oprită.)

### Din anii 1848—49.

Memorii, de *Vasilie Moldovanu*.

(22)

(Urmare.)

#### XX. Dragoșu la Mihăileni.

Cându amu sositu noi la Mihăileni și amu intratu în casa cea mai de-aprue situată lângă stâncă Vulcanu, amu aflatu pe Dragoșu într'o conversațiune animată cu Buteanu. Între alții eramu Iancu, Buteanu, Dobra, Vlăduțu, vice-prefectul Boeriu și eu. După-ce Buteanu ni-a făcutu cunoscuți pe toți, Dragoșu, vrându a continua conversațiunea întreruptă prin noi, se întorse cătră Buteanu adăugându:

— Așa! să se bage dracu în politica v'astră, că v'ati aliatu cu Sașii, cel mai egoistu popor de pe fața pământului.

Buteanu: Ba să se bage dracu în politica v'astră, a Românilor din Ungaria, că v'ati aliatu cu Maghiarii, cel mai neim-păcatu inamicu al libertății naționale.

Dragoșu: Voi nu cunosceți pe Ungurii din Ungaria; aceia sunt în înțelesul cuvântului liberali.

Buteanu: Da, sunt liberali! și de liberali mari, ce sunt, nu pot tolera națiunea română, croată, s'erbă etc. A-ți fostu orbiți de Dumneșcu.

Dragoșu: Voi Ardelenii v'ati făcutu o ideeă fixă cu naționalitatea v'astră, și ignorați drepturile cetățenesci.

Buteanu: De-ar avé liberalii v'ostri puterea de a-mi da paradisul, și mi-ar răpi limba, eu aș resigna la paradis.

Dragoșu: Lasă, că v'ar fi datu voueș Némțulu naționalitate, pentru-că a-ți adoptatu negru-gălbînismul, căci principiul vostru este negru-gălbînismul.

Buteanu: Principiul nostru nu este negru-gălbînismul, ci este **libertate națională ori mörte**. La casu însă, cându casa domnitoare nu ni-ar îndestuli aspirațiunile și speranțele nostre, mai bucosu susțin pe umerii mei unu despot, decătu 3—4 milioane de despoți, căci fia-care liberalu de-ai v'ostri este unu despotu tiranic.

Dragoșu: Fanatism!

Buteanu: Acestu fanatismu sacru a transplantat, din generațiune în generațiune, viața în Români până în ziua de astăzi.

Dragoșu: Mei! Kossuth cu deosebire este indignat, ma chiar m'iosu pe tine, că ai caracterisat, în ore-care scrișore a ta, pe Unguri cu epitetul de „*büszke paraszt*” — dér nu fără temei, că precum vedu, tu nici acum nu doresci sinceru pacea cu Ungurii.

Buteanu: Ba dorescu sinceru, *dér dorescu o pace cu care se nu-mi fiă rușine a sta înaintea istoriei*.

Dragoșu vedându, că se îngröse lucrul, nu mai reflectă lui Buteanu, ci trecu la alte obiecte și, indus prin varie observațiuni ale celor de față, ajunse a vorbi despre situațiunea lunei, și mai alesu a monarhie. Aici Dragoșu era în elementul său și, ca să dea pondu mai mare misiunii sale și să se asigure de succesul întreprinderii momentuoșe, cu oratoria-i înăscută, dér într'o limbă românească cam stricată, descrie cu entusiasmu victoriile

Ungurilor, ca pe ale lui Alexandru cel mare.

Noi, căutându unii la alții, ni-am d'is în tăcere: acesta nu e Românul, pe care l'am doritu noi.

După acestea desbătându-se obiectul convenirii, se conchise, că da! vomu intra cu Kossuth în negociațiun, sub unica condițiune însă, ca în timpul câtu se va tracta despre punctele împăciuirii, să înceteze armele din ambe părțile. La acesta Dragoșu a răspuns, că așa ceva se înțelege de sine, și că el, înțelegându-se cu comandantul maghiar din Zarand, primesce asupra sa obligamentul de-a mijloci armistițiului.

Ast-felst satorindu-se lucrul, Dragoșu porni cătră Dobriținu, spre a relata lui Kossuth și spre a lua informațiunile lui, ér cestialaltu cătră Abrud. Eu cu Nicolau Mureșianu ne determinasem a mai rămâne în castre la Buteanu, până vomu vedea, ce se va alege și de comedia acesta jucată cu fățări de ambe părțile, și dela care nimenea nu spera vr'unu rezultat

și între aceștia foarte mulți maghiarizatori turbați.

Deci presa are drept, când infierăză volnicile, ce se petrec cu ocaziunea alegerilor, nu are drept însă, când ia în apărare așa numitul „partidul popular”, ca pe un factor conșcui de sine, și pe preoți, ca conducătorii acestuia. Dacă i-a plăcut preoțimeii din Ungaria la mesele sale bogate intențiunile lui „magyar állam eszme” și Dumneșeul maghiar „Hadur” creat de episcopul romano-catolic *Ipolyi* și în fine „magyar vallás” atât de mult ventilată, încât și-a jertfit maghiarisărei poporului incredințat lui, atunci să sufere înșuși acum loviturile de vergi, pe cari le impletise în interesul partidului guvernamentală contra binelui cultural al poporului, pentru-ca să se dovedească adevărul proverbului, că „Per quod quis peccat, per idem punitur et idem”.

În prima linie, preotul este acela, în care poporul are o încredere nemărginită. Dacă preoții ar fi întrebunțat această încredere spre binele poporului, atunci guvernul nici-odată nu s'ar fi încumetat să introducă cu puterea în biserică, școlă și în viața publică, limba maghiară, neînțeleasă de Nemaghiari, și poporul ar fi priceput, ce intenționează partidul guvernamentală. După-ce însă preoțimea și-a trăit traiul la mese pline cu partidul guvernamentală, și în timpulă aceasta ea lăsată turma să flămândească, acum și-a singură să se și lupte cu partidul guvernamentală!

### Aniversarea lui Miletici.

Svetozar Miletici, cunoscutul conducător național al Sârbilor din Ungaria, își serbează azi aniversarea de 70 de ani. Miletici a fost, în anii dintâiu după inaugurarea dualismului, unul din antelupătorii cei mai de frunte pentru egala îndreptățire a națiunilor nemaghiare, în dieta unghurească. La 1868 el a protestat în solidaritate cu deputații români în contra legii de naționalitate și a legii de uniune a Ardealului cu Țara unghurească. Mai târziu scimă, că a fost condamnat în procesul Omladinei la 5 ani închisore de stat. Diarul său „Zastava”, care a apărut ne-curmată cauza naționalităților și a avut de curând un proces pentru un articol simpatic Românilor, scris din incidentul procesului Memorandumului, e azi proprietatea patriotice sale fiice. Urâmă bătrânului luptător viață îndelungată!

Ni-se comunică din Clușiu, că d-lui Svetozar Miletici i-s'a trimis din partea junimei universitare române de acolo următoarea scrisore:

Neînfrântului luptător sârbu Dr. Svetozar Miletici

Neoplanta.

Pătrunși de ideile mari, pentru cari ai luptat cu atâta bravură și pentru cari ai suferit atât de mult, acum când pășesc în alți 70-lea ani alți vieții, Ți strigăm din adâncul inimii:

favoritor, decâtu poți singur Dragoșu în vanitatea sa.

Buteanu însă, vădându voința noastră, mă trase la o parte și-mi dișe:

— Nu rămân aici, că în constelațiunile de față nu e temere, ca Ungurii să năvălescă asupra noastră, ci te du și tu la Abrud, ăr mănă dimineță plcă și caută pe Axente unde-lă vei afla; comunică-i cele întemplate aici, și apoi vino de-mi împărtășește opiniunea lui în Abrud, unde voiu reînțorțe și eu, după ce voiu lua unele dispozițiuni.

Am mersu dără la Abrud, și în 20 Aprilie desu de dimineță am plecat și am aflat pe Axente la Petroșeni (un sat în apropierea Zlatnei). Tocmai mânca pe o pajște, dintr'un blid cu Mânzat și cu alți tribuni, o zamă de mielă gătită muntenească, la care — deși între alte împrejurări te-ai jura, că mai bine vei muri de fâme, decâtu să o gusti — am luat și eu parte cu un apetit rar, ăr Axente imi reflecta desu:

— Săturatute-ai de revoluție, măi;

Să trăesci la mulți ani! — ca să poți vedea cu ochii-ți trupesci triumfându cauza, căreia și-ai jertfit viața întrégă!

Studentul univ. rom. din Clușiu.

## SCRIRILE ȚILEI.

10 (22) Februarie.

**La mórtea arhiducelui Albrecht.** După soirile, ce vinu din Viena, înmormântarea arhiducelui Albrecht se va face numai săptămâna viitoare. Tóte capetele încoronate și dinastiile au condolat monarchului nostru din incidentul acestui trist casu. Scirea, că împăratul Germaniei va lua parte la înmormântare, se desminte, însă împăratul a dat un ordin de ăr pe armată, care dispune, ca toți oficerii armatei germane să pórte doliu de trei ăile, afară de acesta regimentul prusianu de grenadiri Nr. 3, alu cărui proprietar era defunctul arhiduce, să pórte timp de opt ăile doliu la brațul stângu, și o deputația a regimentului să ia parte la înmormântare. — În 20 l. c. s'a publicat testamentul arhiducelui prin care lasă de moștenitor ai colosalelor sale averi pe fii arhiducelui Carolu Ferdinandu. Afară de acesta lasă o fundațiune de 30,000 fl., din care să se ajutoreze anual văduvele și orfanii ofițerilor. — Din cercurile diplomatice berlinese se anunță, că Țarul Nicolau a trimis, în numeleșu, al Țarewnei și a tuturor membrilor familiei împărătesci, o telegramă de condolență forte cordială din incidentul morții lui Albrecht. Apoi și-a exprimat condolența sa și față cu ambasadorul austro-ungaru din Petersburg, printul Liechtenstein, dișendu, că și el, ca și tatăl șeu Alexandru, a stimat în arhiducele Albrecht pe un sincer amic al casei Romanow și pe un beliduce genialu cu caracterul celu mai nobilu.

**Comerciu de copii.** Kulturgylet-ul din Verșeu și juru, care stă sub patronajul fișpanului Nikolits Sándor dela Verșeu, și-a ținut Dumineca trecută adunarea generală. Despre activitatea din ultimii ăcece ani ai acestei societăți, „Egyetértés” publică următorul raport: „A arangiat ursori de limba maghiară pentru adulți, a înființat biblioteca unghurescă, a organizat serate sociale, pe școlarii nemaghiari, cari au arătat progresu în însușirea limbii maghiare; i-a ajutat cu stipendii și cu cărți de școlă gratuite; a subvenționat teatrul maghiaru, ca mai mare atențiune însă a pus o pe comerțul de copii, pe acestu puternicu mijlocu alu propagărei limbii maghiare. De ăcece ani, de când există acestu „Kulturgylet”, mai multă ca trei sute de copii germani, sârbi și români, a aședat prin orașe unghuresci din „Alföld”. În direcțiunea acesta activitatea societății este sprijinită și de ministeriul de comerci, întru cătu pentru copiii deportați și pentru înșoțitorii lor, a permis a se da pentru tóte liniile căilor

că dișeai, că de nu se va face revoluția, te vei spânzura?

Intr'adevăr, nu știu cum puteam noi trăi în acelea timpuri! Făceam strapațe, cari și-s'ar părea, că trecu peste puterile omului; susțineam lupte lungi și desperate; porniam în vr'o direcțiune către marginele munților, și nici odată nu aveam provisiune în straiță barem de o mănecare bună. De avea care-va dintre noi o bucată de pâne, ori mălaiu, nu aveam ceialți, și o bucată o împărțiam demulte-ori în 10—15 părți, ăr decă ne puteam ospăta vr'odată cu o bucată de mălaiu și cu o olă de lapte covășit, două ăile nici nu mai cugetam la mănecare. Viața în noi o susținea mai multu entuziasmulu, ce ni-lu imprumuta sfințenia cauzei, ce apărăm. De interese material nici pomenire, bună oră cum veți în lumea de-acuma. Mi-aduc aminte, că la o ocaziune însămnată, Axente imi dișe: Măi frate, numai o sută fiorini (fresce în valóre vieneză) am avut după silitul meu, și și din aceștia am fostu silitu, să dau o parte pentru a răscumpăra dela nisce Moți viața arménului Lukáts.

ferate unghuresci bilete cu prețuri extra-ordinar de scăđute”.

—o—

**Dela curtea română.** În urma încetării din viața a A. S. C. și R. Arhiducelui Albrecht, curtea Majestăților Loru a Regelui și a Reginei României a luat doliu pe timpu de trei săptămâni, cu începere dela 7 (19) Februarie curentu.

—o—

**Cum condolăză honveđii din Clușiu?** Cetim în „Edélyi Hiradó” de azi următoarele: „Din incidentul morții arhiducelui Albrecht, s'au arătat și în Clușiu semnele doliului. Armata comună și honveđimea a arborat stéguri negre pe tóte edificiile, în cari se află cancelarii de-ale armatei. S'au arborat stindarde și pe două edificiile din „bel-középutza” din partea honveđimeii, dăr azi dimineță au fost luate josu. Mulți nu șoiau să și-o esplice acesta. În straturile de josu ale poporațiunei se vorbea îndată, că arhiducele n'a murit. Noi însă suntem informați, că dispozițiunea acesta s'a luat la recercarea locurilor mai înalte.... Etă astfel condolăza honveđii din Clușiu.

—o—

**Delictu de pressă.** Cu ocaziunea debaterilor bisericesci-politice, alegătorii din Lubló votară încredere guvernului. În contra acestui votu de încredere apăr în fôia „Szepesmegyei Közlöny” un articol polemieu, scris de un preot. Pentru acestu articol tribunalul din Neoplanta pedepsi pe editorul numitei foi, prof. seminarulu Ioan Zelenyák, pentru delictu de presă, cu 50 fl. Tabla însă schimbă acestu pedepsă în 3 ăile închisore ordinară și 20 fl. amendă. Curia întâri sentința tablei. Intr'aceea însă Zelenyák fú alesu deputatu diețal, și acum lucrul va ajunge înaintea camerei pentru rezolvarea cestiunei de imunitate.

—o—

**Impărțire de bani pentru șeraei.** În anul 1894 s'a împărțit între șeraei orașului Brașov suma de 1006 fl., care s'a pus la dispozițiunea căpitanatului orașenesc din partea neguțătorilor și meseriașilor, precum și din partea altor persoane private din locu.

—o—

**Din Roma se depeșeză,** că peste 14 ăile va apăr o enciclică a Papei contra machinațiunilor creștine-socialiste din Austria.

—o—

**Deschiderea canalului din marea nord-ostică se va face la 20 Iunie.** Din incidentul acesta, împăratul germanu a adresat invitări speciale împăratului Franciscu Iosifu, regelui Humberto și Țarului Nicolae.

—o—

**Montenegro și Serbia.** Emigrantulu montenegrinu Marko Boskovicu într'o scrisore iuvinesce pe Nichita, principele Montenegrului, că elu ar fi, care în înțelegere

Sub durata mănecărei am atinsu starea lucrurilor în termin cam general, fiindcă nu voiam a împărțai tóte și cu Mânzat. După ce însă ne-am sculat dela mănecare, desfăcându-ne dintre ceialți într'o cetă confidențială, am espus lui Axente și amicilor mei tóta starea lucrului, am descris înclinările spre pace ale Românilor, mai fruntași din Abrud, am împărțaitu convorbirile avute cu Dragoșu și îngrijirile, ce a insuflatu în mine și în Buteanu astuția lui. Isprăvindu, Axente a scos un oftat adăncu și mi-a dișu:

— Măi Moldovene, noi ne scim și ne cunoșcem ideile și simțimintele. Tu ești omu resolutu, du-te și spune lui Iancu, Buteanu și celorlalți, că eu cu nici unu preț pace cu Ungurii nu voescu, nu facu! Voescu a muri în luptă, ca și tine, séu luptându a-mi deschide cale până în Țera românească, dără de tractate în aceste împrejurări, nici vorbă!

Mi-a mai incredințat între patru ochi și unu secretu, pe care eu l'am împărțaitu singur lui Buteanu.

(Va urma.)

cu conducătorii estremi-radicali din Serbia, voescu să alunge pe regele Alexandru de pe tronul sârbesc și să proclameze, ca rege alu Serbiei, pe fiul șeu, pe moștenitorul de tron montenegrinu Danilo. Boskovicu asigură, că faptul acesta îl póte dovedi cu documente.

—o—

**2000 de ómeni omorâți.** Din Londra se telegrafiază, că fortulu Takao de pe insula Formosa, a fost aruncat în aeru, prin esplosiunea unei fabrici de iarbă de pușcă. Nenorocirea a avut jertfe colosale: 2000 de ómeni au fost omorâți.

—o—

**Coróne eterne.** Din incidentul morții D-lui Constantinu Flustureanu, comersantu în Brașov, ni-a trimis D-na Anastasia Radovicu, sora sa, în locul unei cununi peritóre pe sicriul fratelui șeu, 10 fl. drept cununa neperitóre, asemenea ni-a predat D-lu Nicolau Flustureanu, comersantu de aici, 10 fl. drept corónă neperitóre pe sicriul fratelui șeu, spre a se adauge la fundațiunea iubiților rășoși în folosul școlarilor români șeraei. Achităm primirea sumelor de mai sus în acestu modu prescriș de statutele fundațiunii, arătându, că acești bani s'au adaus la fundațiune. Brașov 9 (21) Februarie 1895. *Comitetulu parochialu român gr. or. din Cetatea Brașovului.*

—o—

**La darea de sémă și mulțămita publică,** apărută în Nr. 25 alu „Gaz. Trans.”, din eróre au fost lăsați afară dintre contribuții: D-lu Virgilu Onișu directoru, D-na N. Stănescu, cu câte 2 fl., D-lu B. Baiulescu, d. Const. Popu și d-na Dariu cu câte 1 fl., D-na Radulescu cu 50 or., D-na Amalia Chifă și d-na Rațiu véd. Bumberli cu câte 30 or. Esprimăm în numele societății de lectură și acestor P. T. Domni și Dóme pe această cale cea mai profundă mulțămita a noastră. — Brașov, 8 Febr. v. Președinte: I. Baptistu Boiu, profesoru; Secretar: Mariu Sturza cl. VIII gimn.; Cassar: Adrianu Cristea, cl. III com.

„Monitorul oficial” publică unu decretu regal cu data de 3 Febr. 1895 prin care se aprobă următorul:

### Regulamentu

pentru Administrarea „Fundațiunei Universitare Carol I”.

Scopul și organizarea.

Art. 1. „Fundațiunea Universitară Carolu I”, înființată în amintirea sârbaei de 25 de ani de domnie, prin scrisóra M. S. Regelui de la 3 Maiu 1891, cătră președintele consiliului de miniștri, și reconșcută ca persoană juridică prin legea de la 9 Iulie 1891, are de scop:

a) Înființarea și întreținerea unei biblioteci cu sările ei de lectură, de care să se folosescă studenții dela tóte facultățile universitare din Țeră;

b) Ajutorarea ștudenților, cari, sub conducerea unui profesor universitar, întreprind lucrări speciale, precum și tipărirea teselor de licență séu doctorat, recomandate de facultățile respective;

c) Acordarea de subvențiuni la studenții merituosi lipsiți de mijloce.

Art. 2. Sedilul fundațiunei este în Bucuresci, în casele dăruite și înđestrate de M. S. Regele, unde se află și biblioteca.

Art. 3. Administrarea fundațiunei este incredințată unui directoru, numit pe trei ani, prin decretu regal, după propunerea ministrului instrucțiunei publice, și asistat de unu comitetu de 3 membri, compus din:

Rectorulu Universității din Bucuresci;

Rectorulu Universității din Iași;

O persoană desemnată de Augustulu fundatoru.

Însărcinarea membrilor comitetului este onorifică.

Comitetulu póte delibera cu doi membri. Elu va fi presidat de cel mai în vârstă.

În partea a doua a art. 3 și în art. 4 și 5 se stabilesc drepturile și îndatoririle directorului, precum și a comitetului, care are în genere datoria de a veghea, ca fundațiunea să îndeplinesc scopurile arătate în scrisóra M. S. Regelui. — Art. 6 dispune, că ministrul instrucțiunei publice, cu avisul comitetului, va primi legatele

și donațiunile, ce s'ar face fundațiunei. Art. 7 dize, că închirierea averii nemișcătoare a fundațiunei se va face de comitetul.

#### Biblioteca.

Articuli 8, 9, 10 dispun, că în ce timp biblioteca are să fie deschisă; că bibliotecarul va trebui să aibă gradul de licențiat sau doctor; că va fi asistat de cel puțin doi custodii, cari se vor numi de preferință dintre studenții vre-unei facultăți din țară. Apoi se fixează îndatoririle bibliotecarului, cărui i-se cere între altele să prezinte, la 23 Aprilie, un raport anual asupra stării și progresului bibliotecii; Art. 11 spune, că bibliotecarul va locui în edificiul bibliotecii.

#### Ajutore și subvențiuni.

Art. 12. Pentru ajutorarea studenților, așa cum e prevădută la art. 1. lit. b. comitetul va fixa pe fiecare an o sumă, din care jumătate va fi destinată Universității din București și jumătate Universității Iași, încunoscându-se de aceasta, până la 15 Februarie, pe rectorii celor două Universități, cu invitare ca, după deciziunea consiliului special al Universității și în limitele sumei arătate disponibile, să facă comitetului, până la 20 Martie, propuneri asupra întrebunțării ei.

Art. 13. Pentru subvenționarea studenților, așa cum e prevădută la art. 1, lit. c, comitetul va fixa pe fiecare an o sumă și va păși aceeași regulă ca la art. 12 de mai sus.

Art. 14. Întru amintirea înființării „Fundațiunei Universitare Carol I”, comitetul va ține, în preția serbării naționale de la 10 Maiu alți fi-cărui an, în sala cea mare a bibliotecii, sub președința ministrului cultelor și alți instrucțiunei publice, o ședință solemnă, în care se va citi raportul anual prevădută la art. 5, și se vor distribui ajutorele prevădute la art. 12 și 13. Raportul anual se va înainta M. S. Regelui.

#### Budgetul.

Art. 15, 16 și 17 tratăză despre budgetul, care va fi supus aprobării M. S. Regelui. Anul budgetar alți „Fundațiunei” începe la 1 Aprilie.

### Antisemitismul în Franca.

Este un semn foarte caracteristic al timpului, că antisemitismul, care apăruse de prima dată în anii 80 în Franca, acum din și în și câștigă tot mai mult teren în acea țară, unde mai mult ca oricând, domnește libertatea conștiinței. Un foarte periculos popor trebuie să fie fiu lui Moise, decât chiar și Franca, unde Jidanii își au centrul alianței lor israelite, ce se respiră ca o rețea peste tot rotogolul pământului, se vede silită a păși mai cu energie contra lipitorilor, cari fără considerare sugă sângele ori-cărui popor.

Cel dintăiu organ, care a aruncat în multe, ca o schintea, cuvintele de „semită” și „antisemită” a fost diarul „Figaro”, și acesta chiar atunci, când între colaboratorii săi avea bărbați, despre cari se presupunea, că sunt de origină semitică, ca Albert Wolff, Albert Millaud, Mortier, Adrien Marx, Jacques Saint-Cire etc. După „Figaro” luă în mână sa cestiunea antisemitismului A. Drumont, care cu opurile sale „La France juive”, și „La fin d'un Monde” lăși antisemitismul în mari cercuri. Drumont fu și acela, care înainte cu patru ani înființă diarul antisemit „Libre Parole”, după care îndată urmară diarele „Intrasingant”, „Autorité”, „Patrie”, „Cocard”, și „Presse”, cu programe și mai antisemite, decât „Libre Parole”.

E remarcabil, mai departe, că în cartirul latin s'a format o „Reuniune de universitari antisemiți”.

În fine, ce e mai însemnat, viconte de Hugues a fost și este cel dintăiu deputat ales într'un cerc electoral din Sudul Franței pe baza unui program curat antisemit.

D'Hugues însă are astăzi și soți, dintre cari unul, cu numele Denis, interpelă diarele trecute pe ministrul-președinte Ribot, că ce are de gând acesta să întreprindă în contra „copleșirii funcționarilor de stat jidan”, er socialistul Rouanet ur-

gita cestiunea acosta numind-o: o cestiune de rassă. Dintre deputați 208 fură gata numai decât a discuta asupra interpelării lui Denis, 268 însă esoperară, să se amâne discuția până peste o lună. Astfel d'er trecându acest timp, cestiunea Jidanilor totuși va veni la ordinea diiei în camera franceză, și nu se p'ote prevedea cum se va rezolva.

### Correspondența „Gaz. Trans.”.

Șard, 20 Faur 1894.

Onorată Redacțiune! În 14 a lunei Faur anul curent s'a serbat în șola română gr. cat. din Șard o petrecere împreună cu dansu a elevilor șolei din acel loc, a cărei venit a fost destinat pentru înăvuierea bibliotecii șolare, fundată cu 2 ani înainte prin inițiativa d-lui paroh G. Radeș și a d-lui Traian H. Pop, publicist în Brașov.

Succesul frumos atât moral cât și material, animația, de care au fost cuprinși toți oșpeții de față, micu cu mare, mi dau îndemnul de a scrie câteva șire.

Înainte de a mă lăsa în detaieri, imi ținu de datorință a aduce prima mulțumită, ce o datoresc locuitorii acestei comune onoratului păstor sufletesc Gedeon Radeș, care și de astă-dată a lucrat și a contribuit foarte mult pentru reușita bună a acestei petreceri, precum și învățatorului Ioan Dumitreaș, care s'a îngrijit pentru un program frumos și variat. Dialogurile predate de elevi șolei au fost de un cuprins foarte acomodat pentru popor, cât să p'ote de morale și instructive.

Avându în vedere scopul filantropic al acestei petreceri, n'au întârziat a-și da concursul binevoitor și stimatele domnișore: Livia Stanciu, Cornelia P. Bota, Victoria M. Roșca, Felicia Radu și Letiția Radeș, contribuind astfel mult la bogăția, variația programei. Terțetele și quartetele cântate de d'ensele, sub conducerea d-lui V. Pop jurist din Clușiu, au stors aplause nesfârșite din partea publicului de față. „Oda martirilor”, duetu executat tot de d'ensele, a uroat animația la culme. S'a dinstins cu astă ocași și d-lu V. Pop jurist din Clușiu, care prin solo de violină „Bră oia” și „Coibanul” a delectat foarte bine publicul de față.

Programa s'a încheiat cu monologul lui Aleosandri „Herșou Bocogiu”, predat tot de d-lu Vict. Pop. Predarea bucății a satisfăcut pe deplin.

Dansul s'a început cu „Călușarul” și „Bătuta” jucate de cătră șolari. Mișcările frumoșe ale tinerilor Românași, tactul corect vestimentul național însuflețitor, au dat o priveliște foarte delectătoare. S'a dansat apoi cu inimă până în dor, când publicul s'a depărtat pe la locuințe, ducându în inimă suvenirea plăcută, ce li-s'a imprimat în mijlocul acestei petreceri. Peste tot succesul atât moral, cât și material a fost foarte îmbucurător.

Pentru oferte maritimose se aduce mulțumită sincera pe astă cale d-lor: George Lasu 5 fl., Czövek Robert not. cer. 1 fl., Ilie Dumitreaș not. cerc. 1 fl., Radu Ioan 60 cr., Nic. Boțan 60 cr., Petru Roșca 60 cr., D-na Elis. Radu 60 cr., N. S'erbu 60 cr., Hersch Wilhelm inginer 60 cr., Alexa Truța 50 cr., Ioan Botha 50 cr., Zinger Adolf 60 cr., Iosif Ciobota 20 cr., D. Weis 10 cr., W. Bredean 10 cr., Ioan Medrea 10 cr., d-șora Weres Iulia 10 cr., Ioan Cișmaș 20 cr., N. Pop Bota 20 cr.

Din reușita intrăgă a petreceri se p'ote convinge ori-cine, cât de tare s'a lătit în inima poporului aplecarea de a înființa bibliotecă șolare și șolare, de a-le susține și înbogăți, și din ele să p'otă scote nutremntul spiritual de lipsă, precum și poveștele, căile adevărate, pe cari să pornescă întru progresarea în cele materiale. Cu un cuvânt, vedem voința de a valida axioma: „Ai carte, ai parte.”

Un asistent.

### Legea minelor.

Raportul d-lui Gr. G. Tocilescu.

(Urmare.)

D'er decât minele nu sunt nisce dependințe ale suprafeței, pot fi ele scoțite ca proprietăți ale statului, ca proprietăți domeniiale? Fiind-că minele, ni-se dize, nu sunt nici ale proprietarului suprafeței nici ale descoperitorului, de ce n'ar fi ale statului, ca nisce bunuri vaoante și fără stăpâni? Statul, care e reprezentantul națiunei, cari îngrijesc de interesele societății, de ce n'ar îngriji și de exploatarea minelor, care sunt o proprietate publică? Acest sistem nu este decât substituirea dreptului regaliant, care pretindea, că tot ce se găsește în cuprinsul statului, de ori-ce natură ar fi, aparține Suveranului. Economistii au înlocuit pe Rege cu statul său cu popor, d'er prin acesta n'au justificat mai mult legitimitatea dreptului asupra minelor.

„Minele n'au destinațiune publică”, ne spun adversarii sistemului; ele nu sunt afectate la usagiul comun al tuturor cetățenilor. Ascunse în fundul pământului, ele nu sunt acolo descoperite, decât pe prețul unor cercetări îndelung răbdătoare, și nu capătă valoare decât printr'o muncă îndărătnică. Produsele lor nu servă decât la câte-va industrii; și decât ele sunt folosite masei națiunei, sunt cu același titlu ca toate celelalte producțiuni naturale, cu același titlu ca și producțiunile pământului. Pământul, cu toate acestea nu e o proprietate națională! Ce mare dreptate avea Mirabeau să dize: „E o nebuniă de a socoti minele, ca o posesiune domeniială”.

D. Ed. Dalloz învoca și principiile economice contra exploatarei minelor de cătră stat, căci „desființază inițiativa individuală; distruge pornirea spre cercetările de mine, ce statul trebuie să încurageze; institue un monopol, adică o uneltă de fiscalitate; vatămă dezvoltarea manufacturilor, urcându la o taxă ridicată prețul materiilor prime; întretine spiritul de rutină, ce numai libera concurență p'ote să-l distrugă; în fine, compromite autoritatea morală a guvernului, făcându pe o numără clasă, ce el întrebunțază ca întreprindător ca, în timpuri grele, să arunce asupra-i intrăgă răspundere a nemulțumirilor și suferințelor născute din perturbațiuni comerciale”.

Atunci, decât minele nu aparțin nici proprietarului solului, nici domeniului public, urmeză în chip logic, că ele nu aparțin nimănui, cum nici au aparținut cuiva veri-o dată: nimeni nu și le-a apropiat prin muncă individuală, nimeni nu le-a scos încă din întunericul unde zac de mii de ani; nimeni nu p'ote să rostescă în fața lor formula revendicațiunei: „Aio hanc rem esse meam”. (Declară, că acest lucru este al meu).

Minele, prin urmare, sunt *res nullius*, „lucru nimănui”. Acesta însă până când? Până în ziua când statul, reprezentându interesele cele mari ale societății, acordă concesiunea aceluia, pe care-l crede mai destoinic ca s'o exploateze. Numai din momentul acesta mina devine proprietate, și anume o proprietate cu totul deosebită de a suprafeței, o proprietate subterană supusă cătră stat la o revedență anuală, în schimbul serviciului de supraveghiere esericită de d'ensul asupra minelor; supusă cătră proprietarul suprafeței la o despăgubire anuală pentru deprecierea fondului prin crearea acelei proprietăți subterane; supusă în fine, la o despăgubire cătră descoperitorul minei \*)

Un alt patrulea sistem nu diferă de cel precedent, decât prin aceea, că recunoșce ca adevărat proprietar alți minei pe descoperitorul fericit, care a explorat-o și care o ocupă; acesta a ajuns prin muncă și inteligență, ca să pună pe cetia proprietății private pe acel *res nullius*; mina din acel moment îi aparține prin dreptul de invențiune. Acestă părere

\*) În acest sens Dalloz, Dupont, Michel Chevalier, Wolowski, Biot.

a fost susținută încă din 1790 de cătră ministrul franceș Turgot, căruia, între altele, i s'a obiectat, că inventatorul unei mine, ocupându timporar o parte din suprafață, ca să p'atrundă în subsol cășuneză proprietarului prejudiciu; mai departe, că un alt doilea inventator alți aceleși mine ar exploata partea descoperită de d'ensul, până ce s'ar întâlni o primă inventatură; și un alt treilea și alți patru; de aci procese interminabile, ceea ce a făcut pe Mirabeau să dize, despre sistemul lui Turgot, că este o mină de procese.

### Sciri telegrafice.

Arco, 22 Februarie. Eri la 4 ore după amez membri casei domnișore, adencu mișcați, și-au luat adio dela cadavrul lui Albrecht, după-ce cusciugul fu închis hermetic. În decursul diiei o mare mulțime de omeni peregrina la cosciug.

Budapesta, 22 Februarie. În conferența clubului partidei naționale, Apponyi declară, că pertractările în cestiunea fusiunei n'au avut nici un rezultat, deorece ministrul-președinte dize, că nu p'ote accepta acea parte din programul partidului național, care stă în legătură cu cestiunile militare, și că nu p'ote face nici un pas de apropiere în acestă direcțiune. Asta ar fi adevărul, toate celelalte lucruri colportate de diare sunt fictive.

Budapesta, 22 Februarie. Președintele Ligei culturale române trimise lui „Pester Lloyd” o scrisore, în care desminte fama lătită prin diarele unguresci, că el ar ave de gând să călătorească în proximal timp în cognito prin Ardél, și că ar voi să între în legătură cu conducătorii mișcării naționale a Românilor de aci. Tot-odată d-lu Urechid declară, că Liga culturală română din principiu se abține dela ori-și-ce amestec în cestiunile politice ale Românilor din Ungaria.

Alba-regală, 22 Februarie. În palatul din Budapesta a conșilor Károlyi s'a întâmplat un furt mare. Făptuitorul a fost prins aci în persoana unui anumit Inkovic, elev în academia de comerț.

### Literatură.

A spărut Nr. 3 din anul alți doilea al revistei ilustrate pentru familie „Vatra” cu următorul sumar: Gogu și Gogușor. de Ion Slavici; Inimei mele, (poesie) de Ion Moța; Hipnotismul, de So. A. Stănescu; Banca solitară (poesie), de George Murnu; Prăvălia pisice, de După Balzac; Doina, poesie, de G. Coșbuc; Pescarii (schite din viața lor), de St. Basarabeanu; Ovreiul care n'a vedită nimic (din povestirile lui Hauff), de Em. Florescu; Felu de felu \*\*. Ilustrații: Intorcerea; Vulpea în cursă; Ispita sfântului Ieronim; Atacul fatal; Fata din străinătate, Amoră; Mode.

În tipo-litografia națională Balianu I. Ignat Samitoa din Craiova a apărut: Carte de cetire pentru șolele comerciale și profesionale, de Romulus Ionașcu, profesor la șola comercială din Iași. Ediția I. formată mare de 257 pag. Prețului lei 3.25. Lipsa totală a unei cărți de cetire pentru șolele comerciale, lucrată conform noului program alți ministerului român de agricultură, industrie, comerț și domenii, l'a îndemnat pe autorul să publice acest manual, care conține 119 bucăți de cetire bine alese și foarte potrivite scopului. Șola comercială prepară pe omul de afaceri, pe când liceul prepară pe omul de litere și de științe. De acestă deosebire a ținut foarte bine semă autorul în alegerea pieselor de cetire, cari sunt luat mai mult din sfera comerțului și industriei.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

<b>Cursul pieței Brașov.</b>		Scris. fonc. Albina 5% 100.75 Vënd. 101.75	Inpr. căil. fer. ung. în argint 4½% 104.—	Renta de aur austr. . . . .	125.55
Din 22 Februarie 1895.		Lire tarcesol Cump. 11.15 Vënd. —.—	Öblig. căil. fer. ung. de ost. L. emis. 125.10	Losuri din 1860 . . . . .	159.30
Banonote rom. Cump. 9.74 Vënd. 9.77			Bonuri rurale ungare . . . . .	Acții de-ale Băncii ung. de credit. .	1091.—
Argint român. Cump. 9.70 Vënd. —.—			Bonuri rurale croate-slavone. . .	Acții de-ale Băncii austro-ungară .	496.75
Napoleon-d'ori Cump. 9.77 Vënd. —.—			Imprum. ung. cu premii . . . . .	Acții de-le Băncii austr. de credit.	410.90
Galbeni Cump. 5.85 Vënd. 5.90			Losuri pentru reg. Tisei și Segedin.	Napoleondori . . . . .	9.82
Ruble rusescoi Cump. 132.— Vënd. —.—			Renta de hârtie austr. . . . .	Mărci imp. ger. . . . .	60.47½
Mărci germane Cump. 60.20 Vënd. —.—			Renta de argint austr. . . . .	London (lire sterlinge). . . . .	123.95

## „HAȚIEGANA“

**Asociațiune de anticipațiune și credit „Hațegău“.**

**Incheierea conturilor pe ală VII-lea ană de gestiune 1894.**

### C O N V O C A R E.

Membrii asociațiunii de anticipațiune și credit „HAȚIEGANA“ suntă invitați a se înfățișa la

#### a VII-a Adunare generală ordinară

ce se va ține la **23 Martie 1895** st. n. la 10 ore înainte de amădi, în localitatea institutului în Hațegău.

#### O B I E C T E L E:

1. Deschiderea adunării generale prin președintele.
2. Alegerea unui secretară ad hoc și doi scrutinatori.
3. Raportulă direcțiunii și a comisiunii de supraveghiare pe anulă de gestiune 1894, cum și propunerile acestora și decideră asupra loră.
4. Alegerea membriloră în comisiunea de supraveghiare pe ună periodă de 3 ani până la adunarea generală din 1898.
5. Propunerea direcțiunii pentru străformarea asociațiunii de an-

ticipațiune și credită „Hațiegana“ în societate pe acții cu firma „Hațiegana“ institută de credită și de economii societate pe acții, — și delibărare asupra aceleia, și pertractarea statuteloră.

6. Desemnarea foiloră pentru publicarea afaceriloră asociațiunii.
7. Eventuale propuneră, § 72 din statute.
8. Dispozițiună pentru verificarea protocolului.

Dacă la adunare n'ar participa membrii în numără recerută de statute, se va ține altă adunare la **31 Martie 1895** st. n. 10 ore a. m. în localitatea institutului, când fără privire la numărulă membriloră prezenți se voră lua concluse,

Din ședința consiliului administrativă ală asociațiunii de anticipațiune și credită „Hațiegana“ în Hațegău, la 22 Februarie 1895 st. n.

**Bontescu Mihály,**  
directoră.

**Iulius Popovits,**  
membru consiliului administrativă.

#### Contulă Bilanțului pro 1894.

#### Mérleg számla 1894. évre.

ACTIVE		V A G Y O N		fl.	cr.	PASSIVE		T E H E R.		fl.	cr.
161	Cassa în numerară . . . . .	Pénztári készlet . . . . .		2019	67	130	Părți fundamentale 401 plăt.	Törzsbetétek 401 befizetve	20050	—	
262	Credite cambiale . . . . .	Váltó kölcson 66.559.—				260	Depuneră și interese capitalisate . . . . .	Betétek és tőkésített kammat . . . . .	58915	96	
	„    cu acoperire hipotecară . . . . .	„    jelzálog biztosítással 29.790.—	96349	—		332	Fondulă de rezervă . . . . .	Tartalék alop . . . . .	6603	63	
347	Mobiliară . . . . .	Butorzat . . . . .	153.90			464	Interesele părților fundamentale neridicate. . . . .	Törzsbetétek után fel nem vett kammat 167.14			
	„    după amortisare de 10% . . . . .	„    10% törleszt. 15.40		138	50		Interesele părților fundamentale pro 1894 . . . . .	Törzsbet. ut. fel nem vett kam. 1894-re 960.27	1127	41	
445	Spese procesuale anticipate	Előlegezett perköltség . . . . .		355	89	539	Contribuțiune după interes depunerilor sem. II. 1894	A betétek kammat az 1894 II. félèvre adó . . . . .	175	56	
544	„    de protestă . . . . .	Ovatolási költség . . . . .		80	—	648	Interese transitore anticip.	Előlegezett átmeneti kammat	96	—	
651	Diversă contă debitoră	Különböző adós számla . . . . .		57	90	754	Dividende neridicate . . . . .	Fel nem vett osztalék . . . . .	8157	27	
						858	Reescomptă . . . . .	Visszleszámítás . . . . .	21	—	
						957	Binefaceri neridicate . . . . .	Fel nem vett javadalmak	2799	17	
						1053	Profită curată . . . . .	Tiszta nyereség . . . . .	99000	96	

Hațegău, în 31 Decemvre 1894.

Bontescu Mihály in. p.

Ioane Baciă m. p.

Ioană Munteană m. p.,  
comptabilă.

Subscrisa comisiune de supraveghiare am esaminată contulă bilanțului și confrontându-lă cu registrele principale și ausiliare l'am găsită în consonanță cu aceleiași și esactă.

Hațegău, în 21 Februarie 1895.

Ioane Cornea m. p.

Paulă Olteană m. p.

George Balașă m. p.

#### Contulă Profitului și Perderiloră.

#### Nyereség és Vesztség számla.

E Ș I T E		K I A D Á S		fl.	cr.	V E N I T E		B E V É T E L		fl.	cr.
164	Interesele părților fundamentale . . . . .	Törzsbetétek kammat . . . . .		960	27	138	Spese de fundare . . . . .	Állapító költség . . . . .	121	—	
239	Contribuțiune . . . . .	Adó . . . . .	660.13			263	Interese de escomptă . . . . .	Leszámítolási kammat . . . . .	9498	45	
	„    după interes. depun. pe sem. II. 1894 . . . . .	„    a betétek kammat után 1894 II. félév . . . . .	175.56	835	69	366	Provisiune și competență de scrisă . . . . .	Provisio és irásdíj . . . . .	1871	90	
341	Timbre . . . . .	Bélyeg . . . . .		14	19	467	Accidența . . . . .	Mellék jövedelmek . . . . .	248	—	
443	Porto . . . . .	Postabér . . . . .		53	42						
549	Chiria . . . . .	Házbér . . . . .		120	—						
656	Marce de presentă . . . . .	Jelenléti jegyek . . . . .		352	50						
759	Interese de reescomptă . . . . .	Visszleszámítolási kammat . . . . .		635	48						
865	Salare . . . . .	Fizetések . . . . .		2100	—						
968	Spese . . . . .	Költség . . . . .		246	74						
1069	Interese la depuneră . . . . .	Betétek kammat . . . . .		3607	30						
1147	Amortisare din mobiliară . . . . .	Butorzati törlesztés . . . . .		15	40						
1253	Profită curată . . . . .	Tiszta nyereség . . . . .		2799	17						

Hațegău, în 31 Decemvre 1894.

Bontescu Mihály m. p.,  
directoră.

Ioane Baciă m. p.,  
cassară.

Ioană Munteană m. p.,  
comptabilă.

Subscrisa comisiune de supraveghiare am esaminată contulă profitului și perderiloră și confrontându-lă cu registrele principale și ausiliare l'am găsită în consonanță cu aceleiași și esactă.

Ioane Cornea m. p.

Paulă Olteană m. p.

George Balașă m. p.